

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۱/۰۱/۰۱

پوهندوی آصف بهاند

د افغانستان پر ماشومانو او کوچنیانو باندې
د تاوتریخوالي سونامي
د سرو نامريي تاوتریخوالي
څلیريشتمه برخه

درنو لوستونکو! که مو دا خپل ماشوم وای، څه مو کول؟

د پاڼو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

له ماشومانو او کوچنيانو سره د تاوتریخوالي لمن ورځ تر بلې پراخېږي او عملي بڼه غوره کوي. د وهلو ټکولو، جنسي تېريو، جگړې - انتحار او چاودنو ته اړيستلو، د گدايي يا سوال کولو تر څنگ کورونو او نورو ناروغيو هم پر کوچنيانو مستقيم او غير مستقيم ناوړه اغيز پرېښي دی؛ اوس چې د ژمی سرو څپو زور اخیستی دی، په لومړي گام کې يې د بيوزلو کورنيو پر ماشومانو او کوچنيانو باندې منفي اغيز له ورايه محسوس دی او د دې تاوتریخوالي په اور کې بيوزلي ماشومان او کوچنيان سوځېږي.

د خلکو پر ذهنونو باندې د يو ناسم غير علمي فکر حاکميت د دې سبب شوی دی چې عام خلک پرته له دې چې د ماشوم د زېږېدو، خوراک څښاک، دارو درمل، بنووني روزني، راتلونکي ژوند او... په باب فکر وکړي، پلان ورته وسنجوي؛ بيا د ماشوم زېږولو فکر وکړي، دوی يې زېږوي او لکه د مچانو بچيان يې خپلي مخي ته په دې تمه پرېږدي چې: «روزي يې خدای ورسوي او وزن يې مځکه اخلي»

نو وه ماما!

وه کاکا!

وه وروره!

او وه بله، بله او پسي بله!

چې يوازې پښې يې د تن بدن د پټولو او خپټي کړولو توان نه لري، نو د زېږولو فکر يې هم مه کوه او... په افغانستان کې د واورې له را کښته کېدو سره سم، په ميډيا کې د ځينو سرو ځپلو کوچنيانو عکسونه شريک شول چې حتی د ليدلو توان يې له ځينو سره نه و،

د پاڼو شمېره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلېکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليدلو مخکې په ځير و لولئ

اوس يې دا دی د نړیولو مؤسسو له لوري رپوټونه خپاره شول چې په افغانستان کې د څومره ماشومانو ژوند د یخنی او سرو له کبله له خطر سره مخ دی. له ماشومانو څخه د ملاتړ ادارې ویلي دي:

«سره هوا د زرگونو افغان ماشومانو ژوند گواښي»

دا لنډ رپوټ تاند ویبپاڼې خپور کړی دی:

«تاند (جمع، د جدي ۱۲) له ماشومانو د ملاتړ ادارې په افغانستان کې د ماشومانو پر وضعیت اندېښنه بنودلې. یادې ادارې په یوه خبرپاڼه کې ویلي افغانستان کې په روان ژمي کې څه باندې ۳ زره ماشومان د سختې یخنی له گواښ سره مخ دي.

سرچینه وايي که دوی ته ژمني امکانات برابر نشي د دې ماشومانو د ناروغه کېدو سر بېره نښايي د دوی د مړینې سبب وگرځي.

له ماشومانو د ملاتړ ادارې په خبرپاڼه کې زیاته کړې افغانستان کې په سلگونه زره ماشومان نه یواځې د لوري او کورونو ویا په گډون په ناروغیو باندې د اخته کېدو له گواښ سره مخ دي بلکې سره هوا هم د دوی ژوند گواښي. خبرپاڼه کاري چې د جگړو او نا امنیو دوام د خلکو د کورونو ویجاړېدل او موقتي کمپونو او خیمو ته د هغوی بیخایه کېدل بله هغه ستونزه ده چې، افغان ماشومانو ته یې شرایط سخت ستونزمن کړي او کوي یې. دا اداره داسې مهال د افغان ماشومانو پر وضعیت اندېښنه ښيي چې د یخې هوا سر بېره زرگونه افغان ماشومانو په شاقه کارونو بوخت دي.

دوی د ژمي په دې سره هوا کې مجبوری د زده کړو پرځای درندو کارونو ته اړ کړي دي.

روغتیایان هم دا ډول حالت د ماشومانو راتلونکي ته په زیان بولي او وايي په کم عمر کې د درندو کارونو ترسره کول نه یواځې ماشوم له زده کړو محرومي ترڅنګ یې راتلونکي کې هم ورته گڼې رواني ستونزې پیداکوي.»

له ماشومانو او کوچنیانو سره د تاوتریخوالي د عملي ډولونو لست هره ورځ، هره اونۍ، هره میاشت او هر کال پسي غځېږي او اورډېږي او له دې سره د دې ماشومانو او کوچنیانو نه یوازې د ژوند اوسنی حالت په هر اړخیز ډول خرابېږي، بلکې د دوی د راتلونکي ژوند د بربادۍ بنیاد نور هم پسي قوي کېږي او پراخېږي. که له ماشومانو او کوچنیانو سره د دې روان تاوتریخوالي په دلایلو پسي څېړنه وشي، ټوله ملانتیا بیا هم ورگرځي په ځانګړي ډول د کورنیو مشرانو ته او په عام ډول هغو وگړو ته چې د دې ټولني د مشرتوب او رهبري دعوادار دي.

«ما سور گل ژاره، تور گل یې پر خره سپور راوړ» له ماشومانو او کوچنیانو سره د تاوتریخوالي د سونامي د نورو مقالو په ترڅ کې مې له دوی سره د تاوتریخوالي پر عیني او عملي بڼو په مستند ډول د دې له پاره رڼا اچوله چې که گوندې د ټولني د آگاه قشر ورته نور هم ښه پام شي او په دې لاره کې له ما سره ودرېږي او د دې نازکو پانو او تنکیو گلانو (ماشومانو او کوچنیانو) پر ضد د دې روان ناروین د مخنیوي له پاره یو څه عملي گامونه پورته شي، خو دا دی د ژمي په راتلو سره، د ماشومانو او کوچنیانو پر ضد د تاوتریخوالي یوه نامرېي یا نه لیدل کېدونکې بله څپه هم پیل شوه چې په تبعیض سره یوازې د بیوزلو کورنیو ماشومان او کوچنیان څپي او د سرو هره څپه دوی ته گڼې نورې صحي او رواني ستونزې رامنځته کولای شي او ان تر دې پورې چې کېدای شي چې د فلج تر بریده پورې تاثیر پرې وکړي او د ټول عمر له پاره به یې معیوب او د کورنۍ او ټولني پر اوږو بار کړي.

له هر ډول تاوتریخوالي نه د خلاصون یوه لار، د ټولني د پوهې کچې لوړول دي چې خلک په علمي بڼه پوه کړای شي چې مخکې د ماشوم تر زېږولو مخکې د ماشوم د ژوند ټول اړخونه او د لویولومسولیتونه وپېژني، بیا یې که زور ورته رسېده، وي زېږوي که یې زور نه رسېده، پر هوايي خبرو دي تکیه نه کوي او خپل ځان، خپل هېواد او خپلو خلکو ته دې ستونزې نه رامنځته کوي.

د عکس په پاسنی برخه کې ډک دسترخوان ته ناست کسان، ځانونه د دې وطن مذهبي او سیاسي رهبران گڼي او د عکس په لاندنی برخه کې له گڼو تاوتریخوالو سره مخ د وطن یو کوچنی وینی. دې ته تاسو څه ډول تاوتریخوال وایی؟ زه خو دې دت د ټولو تاوتریخوالو مور وایم.

نور مو خوبښه!

د پاڼو شمیره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ